

Beperking ammoniakemissie door mestinjectie in Moergestel

H. Everts (onderzoeker sectie teelt PR)

Het is uit onderzoek bekend dat door injecteren van dunne mest de ammoniakemissie sterk kan worden teruggebracht. Uit een studie, uitgevoerd door medewerkers van het Staring Centrum blijkt dat ongeveer een derde deel van het graslandareaal van Nederland, wat textuur en grondwaterstand betreft, in principe geschikt is voor mestinjectie in het voorjaar.

Door de ministeries van Landbouw en Visserij en van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) en de provincie Noord Brabant is een initiatief ontwikkeld om mestinjectie op praktijkschaal te toetsen en te stimuleren. Hiervoor is het zogenaamde Propro-project gestart (Provinciaalprogramma beperking ammoniakemissie op veehouderijbedrijven). Dit project omvat naast mestinjectie ook andere emissiebeperkende maatregelen zoals het afdekken van mestopslagen en het aanpassen van stalsystemen.

Voor de uitvoering van dit project is gekozen voor het landbouwgebied rond Moergestel, dat grenst aan de natuurgebieden Kampina en de Oisterwijkse vennen. Het is een gebied met een mestoverschot.

Het landbouwgebied bestaat ca. 1300 ha waarvan 700 ha grasland en 200 ha die gebruikt worden voor de snijmaisteelt. Door de betreffende ministeries, de provincie Noord Brabant en het landbouwbedrijfsleven is een werkgroep in het leven geroepen die de drijfmestinjectieproef heeft voorbereid en deze begeleidt. De werkgroep bestaat uit deskundigen op het gebied van mestaanwending (medewerkers van onderzoekinstellingen en voorlichting), aangevuld met een veehouder uit het gebied.

De taak is als volgt: het toetsen van mestinjectie wat betreft de inpasbaarheid en de gevolgen voor het bedrijfsgebeuren. Tevens het begeleiden van de uitvoering en het verrichten van aanvullend onderzoek. De uitvoering vindt plaats onder leiding van Heidemij Adviesbureau.

Mestinjectie vraagt een goede organisatie voor de aanvoer en tussenopslag van mest.

Begeleidend en aanvullend onderzoek

In dit gedeelte van het project, waarin ook het PR een aandeel heeft komen o.a. de volgende zaken aan de orde:

- Het testen van de advisering aan de veehouders wat betreft de bemesting na het Bemestings Advies Programma van het KMV.
- Het CABO volgt op enkele bedrijven de chemische samenstelling van het gras, vooral op percelen waarvan de bemestingstoestand afwijkt van het gemiddelde.
- Het PR besteedt aandacht aan de eventuele gevolgen van een afwijkende chemische samenstelling van het gras op de diergezondheid.
- Het IMAG verricht op een aantal percelen waarnemingen over werktijden en andere technische aspecten van mestinjectie.
- Door een team van graslanddeskundigen worden uitvoerig waarnemingen verricht betrekking hebbend op het injectieresultaat, op de zodebeschadiging, eventuele verdroging of verbranding langs de injectiesleuven e.d. Dit team bestaat uit medewerkers van het CABO, ROC Cranendonck en PR. Gedurende vrijwel het gehele groeiseizoen wordt de ontwikkeling in het veld gevolgd.

- Tenslotte wordt, zij het niet rechtstreeks onder verantwoordelijkheid van de werkgroep, onderzoek verricht naar de fosfaatwerking van geïnjecteerde dunne rundermest bij langjarige mestinjectie en de grondbemonsteringstechniek die daarbij moet worden toegepast. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door het NMI en het PR.

Het PR heeft via haar deelname aan de werkgroep verantwoordelijkheid voor de eindverslaggeving en zodoende een belangrijk aandeel in dit Propro-project.

Reactie en deelname veehouders

Uiteraard is deelname van de veehouders het belangrijkste. De meeste veehouders in het gebied doen mee en zijn positief. Dit voorjaar (van begin maart tot half april) is ruim 300 ha geïnjecteerd.

Het injectieresultaat

Uit de waarnemingen van de graslanddeskundige blijkt dat ook als onder grote werkdruk in een vrij korte tijd een grote oppervlakte geïnjecteerd moet worden, goed werk geleverd kan worden. Het geheel wordt in 1990 herhaald.

Medewerkers van ROC Cranendonck doen mee aan het onderzoek.